

Cervantes influence on Dickens

“Notes on parallels between the Pickwick papers and Don Quixote”

“Similitudes between Pickwick Papers and Don Quixote” by Mercè Potau

Dickens Quarterly, 10 1993, pag. 105-110

“Influjos cervantinos en el Pickwick de Dickens”

Anales Cervantinos, 32 1994, pag. 169-183

Inhoud

Er is een grote verscheidenheid aan imitaties van Cervantes' roman Don Quixote de la Mancha. Ze hebben Don Quichot-helden, wiens kenmerken zijn: het nastreven van gerechtigheid, het vermogen om ontberingen en praktische grappen te ondergaan, een onhandig uiterlijk; meestal zijn ze ouder dan de meeste helden, houden ze zich niet bezig met seksuele competitie en verdedigen ze illusoire idealen die we als belachelijk beschouwen, hoewel ze ondanks ons gelach liefde en respect opwekken.

De heer Pickwick, de afstammeling van Don Quichot en de beroemde hoofdpersoon van Pickwick Papers, door Dickens, is ongeëvenaard onder de literaire Don Quichot-helden. Toch is zijn quixotische toestand geleidelijk aan verwaarloosd. Vroege recensenten ontdekten het meteen. Forster (1870) waardeerde de heer Pickwick en Sam Weller als “de Don Quichot en Sancho Panza van de Londenaren”. Edgar Johnson schreef (1952): “Net als de held van Cervantes, groeide meneer Pickwick, aanvankelijk een slapstick-pop, uit tot een 'Ridder van het Blijge Gezicht' die net zo rond was als Cervantes' 'Ridder van het Rueful Gezicht' mager is, ... en net zo gedoemd om te zegevieren als zijn voorganger om te mislukken”. Ten slotte schrijft de nieuwste biograaf van Dickens, Ackroyd, zijn Dickens (1990), alsof Cervantes en zijn Don Quichot nooit hebben bestaan. In zijn grote boek (1200 pp., waarvan 200 aan Pickwick gewijd) bevestigt hij leugenachtig dat “er niets bekend is over het ontstaan van Dickens' Pickwick”.

Welsh beschouwt Fielding, Sterne, Dickens en Dostojevski als de beste lezers van Cervantes. Joseph Andrews, Tristram Shandy, The Vicar of Wakefield, Pickwick en The Idiot hebben quixotische helden. Joseph Andrews en Tristram Shandy droegen rechtstreeks bij aan de prestatie van Goldsmith en indirect aan Dickens. Dostojevski kiest Pickwick uit als de beste replicatie van Don Quichot en zijn prins Myshkin is geïnspireerd door de held van Cervantes. Nadat hij het eerste deel van The Idiot had geschreven, onthulde hij in een brief (1868) zijn plan om “een werkelijk nobele man te beschrijven - met verwijzing naar Christus, Don Quichot en Pickwick - en hij zei:” Van de goede types in Christian literatuur de meest perfecte is Don Quichot. Hij is alleen goed omdat hij tegelijkertijd belachelijk is. De Pickwick van Dickens (een oneindig veel zwakkere opvatting... maar nog steeds immens) is ook belachelijk en slaagt daardoor”. Pickwick, dat veel openlijker op Don Quichot lijkt dan The Idiot, bevat geen directe toespeling op Cervantes, hoewel is de enige grote Don Quichot-roman, in welke taal dan ook, die een volledige reïncarnatie van Sancho Panza bevat. Evenmin heeft Dickens zijn held ooit vergeleken met de held van Cervantes. De affiniteit tussen Don Quichot en Pickwick is ook becommentarieerd door Taine, Turgueniev, Washington Irving, Ramón Pérez de Ayala en andere schrijvers.

Niet alle Engelse Don Quichot-romans bekennen hun schuld aan Cervantes zo openlijk als Joseph Andrews, met als ondertitel “Geschreven in navolging van de manier van Cervantes, auteur van Don Quixote”, een feit dat nu bijna altijd wordt weggelaten. Dickens' algemene schuld aan 18e-eeuwse

Engelse romanschrijvers beïnvloed door Cervantes (Fielding, Smollett, Sterne, Goldsmith, Scott) is algemeen bekend. Scotts held in Waverley is een jeugdige tegenhanger van Don Quichot.

Een gelijkenis tussen de hoofdpersonen van Pickwick en Don Quichot wordt volledig toegegeven. Sommige geleerden denken dat Pickwick als geheel verwant is aan Don Quichot. De analogie tussen de romans ligt voor de hand: universaliteit van het thema; nogal episodische actie; donquichotische helden die, gemotiveerd door dwaze voorwendsels, op avontuur gingen met ergerlijke gevolgen; grappen over de mannen, gevolgd door ridderlijke reacties; geïnterpoleerde verhalen.

Na grondige lezing en zorgvuldige vergelijking van de twee werken hebben we echter, afgezien van de affiniteiten die inherent zijn aan hun quichotische toestand, meer nauwe analogieën gevonden dan degene die gewoonlijk worden vermoed. De romans vertonen overeenkomsten (van thema, plot, onderwerpen, structuur, zelfs van stijl) die nooit worden genoemd. Het doel van dit essay is om met enige nauwgezetheid dergelijke overeenkomsten te beschrijven, samen met de bekende. Soms zijn de genoemde parallellen triviaal of toevallig, maar een verslag van ze allemaal, terloops of anderszins, kan niet alleen interessant of verrassend zijn, maar ook nuttig om de verwantschap tussen de twee meesterwerken te benadrukken, die, als ze echt worden aanvaard, heel vaak vergeten. Het 'quixotisme' van Pickwick uitgezonderd, zijn de analogieën die we beschrijven niet meer dan kleine imitaties of ontleningen (zonder invloed op het hele grote boek van Dickens, en vaak misschien terloops of onbewust) die de auteur maakte van Don Quichot (zoals de meeste romanschrijvers, inclusief Cervantes, gemaakt van eerdere auteurs), op briljante wijze omgezet in frisse, wonderlijke fictie. Onze "overeenkomsten" zijn alleen relevant omdat niets dat met Dickens te maken heeft, niet relevant is. Bovendien hadden sommige parallellen tussen de twee romans kunnen worden bevorderd door de uitzonderlijke omstandigheden van Dickens. Hij was pas vierentwintig en stond onder grote druk (parlementaire verslaggeving, werken aan een operette en andere kleine opdrachten; verhuizen naar een groter onderkomen aan Furnival's Inn nr. 15 vanwege zijn aanstaande huwelijk. Bovendien was Pickwick 'uniek onder zijn romans. .. in reactie op een externe vraag, in plaats van geleidelijk vorm te krijgen in zijn geest" (Butt en Tillotson).

Om te beginnen zullen we de hoofdpersonen becommentariëren. De leeftijd van meneer Pickwick lijkt op die van Don Quichot, die "vijftig was geworden". Beiden hebben een ongebruikelijke lichaamsbouw: Don Quichot is een lange, magere, nogal kadaverachtige man; Meneer Pickwick, integendeel, is klein, gezond, spottend dik. Pickwicks zwaarlijvigheid, kaalheid, jaspanden, panty's en kousenbanden maken hem opvallend en herinneren aan het groteske aspect van Don Quichot (lans, schild, harnas, hoofddekse). Welsprekende, ridderlijke, onschuldige mannen, ze trekken onze genegenheid aan. Elk van hen is een vrijgezel die ervan overtuigd is dat hij nooit iets anders zal worden. Ze houden van avontuur en zijn in staat tot optredens die beter bij jongere mannen passen: meneer Pickwick gaat van een in het ijs uitgesneden glijbaan "met een enthousiasme dat door niets kan worden verminderd" (PP, hfdst. 30), en Don Quichot springt in de lucht hals over kop draaien in Sierra Morena (DQ pt.1, ch XXV). Meneer Pickwick lijkt op het eerste gezicht een pompeuze ezel of een beminnelijke hansworst. Don Quichot vertoont een mengeling van statige geestelijke gezondheid en eigenaardige waanzin. Als de verhalen vorderen, komen ze waardig over, vooral aan het einde van de romans.

Wat de bedienden betreft, verschilt de lichaamsvorm van Sam Weller en Sancho Panza grappig genoeg van die van hun meesters. Sam heeft de cockney-geest, terwijl Sancho een typische boer is, maar beiden bezitten de wijsheid van praktische ervaring: een mix van onwetendheid en sluwheid. Elk van hen scoort een verpletterend record van vindingrijkheid: Sam, op de soirée van lakeien (PP,37); Sancho, bij het gouverneurschap van het eiland (DQ,II,XLV). Toegewijd aan hun meesters, delen ze hun tegenslagen en hebben ze een hoge dunk van hen. Soms fungeren ze als hun

beschermers. Beiden schrijven grappige brieven en laten hun familieleden in de boeken introduceren: de oude Weller en mevrouw Weller; Sancho's vrouw en hun dochter. Bovendien schrijven ook de oude Weller en Teresa Panza komische brieven. Sam is, net als Sancho, eerder een levensgenieter. (Dat geldt ook voor meneer Pickwick, die, samen met Sancho's dikheid, een voorliefde voor drank en lekker eten heeft geërfd.)

Sancho blijft maar spreekwoorden regenen, een eigenschap die de lezer veel vrolijkheid bezorgt, die Sam herhaalt door voorbeelden van verfijnde vergelijkingen te herhalen, de beroemde Wellerismen ("zoals de ... zei"), waarvan sommige buitengewoon grappig zijn. Na pre-wellerismen te hebben gebruikt in zijn *Sketches by Boz*, onderdrukte Dickens ze later; waaruit blijkt dat Dickens begon in te zien dat dit soort locutie het monopolie van Sam zou moeten zijn. Verrassend genoeg hebben we prewellerismen ontdekt in *Walter Scott's Journal* (1/12/1826; 1/10/1828; 1/11/1828; 13/5/1831), verteld door Scott zelf, niet door fictieve personages. Mogelijk zijn dergelijke uitspraken uit het leven gehaald. We hebben ook een prewellerisme ontdekt in *Don Quichot*: tegen het einde van deel I, Ch.L, zegt Sancho Panza tegen de kanunnik: "Dus, in hemelsnaam, geef mij het landgoed, en dan zullen we zien, als één blinde man zei tegen de ander".

De onconventionele rollen van mevrouw Bardell en Dulcinea in de romans vertonen een speciaal soort gelijkenis. Als vrouwelijke pseudo-hoofdrolspelers bieden ze continuïteit aan de losse episodische actie door een plotbelang te leveren. De mannen worden het slachtoffer van belachelijke verliefde misverstanden door vrouwen met wie ze nooit zouden kunnen trouwen. Don Quichot gedraagt zich alsof hij verliefd is op Dulcinea, terwijl mevrouw Bardell, een soort omgekeerde Dulcinea-figuur, zichzelf dwingt huwelijksplannen in meneer Pickwick te zien. Vanwege de vermeende verliefdheid van de ridder is zijn nederlaag tegen Sampson Carrasco de meest tragische gebeurtenis die hij meemaakt, aangezien het impliceert dat hij alle toekomstige ridder-dwalende avonturen opgeeft. En omdat meneer Pickwick de roofzuchtige huwelijksplannen van mevrouw Bardell afwijst, stuit hij op zijn grootste catastrofe: gevangenisstraf als gevolg van zijn quichotische beslissing om het vonnis tegen hem tijdens het proces wegens contractbreuk te trotseren.

Een kleine overeenkomst: Sam wordt naar Goswell Street (de verblijfplaats van mevrouw Bardell) gestuurd en Sancho wordt naar El Toboso (Dulcinea's woonplaats) gestuurd om onderzoek te doen naar de ontwerpen van de twee vrouwen met betrekking tot hun respectieve gedenkwaardige affaire (PP. ch. 26; DQ, ik, XXV).

Het begin van de twee tweede hoofdstukken van elk nieuw tijdperk is opmerkelijk vergelijkbaar. In Dickens lezen we:

"Hoofdstuk 2. De reis van de eerste dag en het avontuur van de eerste avond met hun gevolgen.

Die stipte dienaar van al het werk, de zon, was net opgekomen en begon licht te ontsteken op de ochtend van 13 mei..., toen meneer Samuel Pickwick als een andere zon uit zijn slaap ontwaakte en zijn kamerraam opengooide, en keek uit op de wereld beneden. Goswell Street lag aan zijn voeten, Goswell Street was aan zijn rechterhand... en de andere kant van Goswell Street was aan de overkant. "Zo", dacht Pickwick, "zijn de bekrompen opvattingen van die filosofen die, tevreden met het onderzoeken van de dingen die voor hen liggen, niet kijken naar de waarheden die daarachter verborgen zijn. ooit, zonder enige moeite om door te dringen tot de verborgen landen die het aan alle kanten omringen". En nadat hij deze mooie weerspiegeling had laten ventileren, ging meneer Pickwick over tot het aantrekken van zijn kleren,... boek in zijn vest, klaar voor de ontvangst van alle ontdekkingen die het waard zijn om te worden genoteerd, was aangekomen bij de koetsstandplaats in St Martin's-le-Grand".

Hier is het correlatieve begin door Cervantes (DQ, pt. I, ch. II):

"Hoofdstuk II. Welke lekkernijen van de eerste expeditie die de naïeve Don Quichot vanuit zijn dorp maakte.

Toen deze voorbereidingen eenmaal waren voltooid, wilde hij niet langer wachten met het uitvoeren van zijn ideeën... Dus op een ochtend voordat hij naar beneden ging... bewapende hij zich volledig, besteeg Rocinante, zette zijn slecht herstelde hoofddekseel op, hing op zijn schild, greep zijn lans en ging de vlakte in... Terwijl onze gloednieuwe avonturier verder reisde, sprak hij tegen zichzelf en zei: "Wie kan daaraan twifelen in de komende eeuwen, wanneer het authentieke verhaal van mijn beroemde daden aan het licht komen, zal de wijze die erover schrijft zeggen: 'Zelden had de blozende Apollo de gouden draden van zijn mooie haar over het brede en ruime oppervlak van de aarde uitgespreid, en nauwelijks had de gevorkte tongen van de kleine geschilderde vogels begroet de komst van de roze Aurora die ... zichzelf liet zien aan de deuren en balkons van de Manchegan-horizon, toen de beroemde ridder Don Quichot de la Mancha, die de luiaard verliet, zijn beroemde paard Rocinante besteeg en begon te reizen over de oude en gevierde vlakte van Montiel'?...a En hij vervolgde: 'Gelukkig de leeftijd en gelukkig de tijden waarin mijn beroemde daden aan het licht zullen komen, daden die het waard zijn om in brons te worden gegraveerd, in marmer te worden gesneden en in hout te worden geschilderd, als een gedenkteken voor het nageslacht.'

Beide passages roepen soortgelijke gevoelens op. Ze tonen humor en welsprekendheid in een nep-wetenschappelijke of nep-heroïsche taal die voor elke man past. De auteurs maken liefdevol grapjes over hun opgetogen hoofdrolspelers en zijn het eens over de essentiële feiten die worden verteld: beide helden vertrokken alleen, in de zomer, vroeg in de ochtend, zonder schildknaap of de gedachte er een te hebben. Meneer Pickwick barst als een andere zon uit zijn slaap; Don Quichot verliet de luie donder toen Apollo nauwelijks de gouden draden van zijn haar over de aarde had uitgespreid, zodat Don Quichot ook was als een andere zon die uit zijn slaap barstte. Het "kamerraam" van meneer Pickwick loopt parallel met de "deur en balkons" van de Manchegan-horizon. Meneer Pickwick nam portmanteau, telescoop en notitieboekje mee; Don Quichot nam hoofddekseel, schild, lans. De auteurs geven zelfs de hoogdravende gedachten van de helden door: de pedante filosofie van de heer Pickwick van een zinloze man komt overeen met de belachelijke onzin van Don Quichot, verwoord op dolende riddermode. De mannen worden in de komende tijd vergroot: meneer Pickwick stelt zich "ontdekkingen voor die het waard zijn om opgeschreven te worden" en Don Quichot droomt van toekomstige "daden die het waard zijn om in brons gegraveerd of in marmer gesneden te worden".

Zulke sterke gelijkenissen kunnen niet toevallig zijn. Het lijkt erop dat de inspiratie van Dickens hier van Cervantes kwam. Don Quichot was aanwezig in de geest van de romanschrijver, zoals wordt bevestigd door een feit dat mevrouw Tillotson ons opmerkte: Don Quichot en Oliver Twist beginnen bijna identiek. Cervantes schrijft: "In een bepaald dorp in La Mancha, dat ik niet wil noemen". En Dickens zegt: "In een stad die om vele redenen verstandig is om niet te noemen". (De serialisatie van Oliver Twist overlapt die van Pickwick sinds de negende van Pickwick's twintig nummers).

Nog een parallel: beide helden beginnen hun eerste reis gedragen door paarden, maar helemaal niet gebruikelijke. Don Quichot "klom op zijn beroemde paard Rocinante", een dier van huid en botten; bij de koetsierspost vertrok meneer Pickwick in een taxi die werd bestuurd door een Rocinante-achtig paard. Tijdens zijn eerste avontuur krijgt meneer Pickwick klappen op zijn neus en borst en wordt zijn bril afgeslagen; deze gebeurtenis weerspiegelt een van de hardnekkige ongelukken van Don Quichot.

Het is interessant dat Sam en Sancho in een vergelijkbaar stadium van elk verhaal verschijnen. Beide meesters maakten hun eerste reis zonder bediende: ze maakten verschillende gebeurtenissen mee, keerden terug naar huis en sinds hun tweede expeditie (DQ, pt. 1, .VII;PP,13) nam elk van hen een provisie in dienst. Sancho Panza heeft enorm bijgedragen aan het succes van de roman van

Cervantes en heeft alle soorten lezers in vervoering gebracht. Met het vijfde nummer van *Pickwick*, toen Dickens Sam introduceerde, steeg de verkoop enorm.

Sam en Sancho bieden de meest opvallende en stabiele van alle parallellen: de gelijkenis tussen de meester-dienaar-relatie, die in beide romans wordt gehandhaafd: een veelsoortige gelijkenis, met ingrediënten van patronage en ouderschap van de kant van de meesters, en bijna kinderlijke toewijding van de kant van de bedienden, is gemeenschappelijk voor beide romans.

Er zijn ook relevante overeenkomsten tussen verschillende afleveringen in de boeken. Bijvoorbeeld, "The Antiquarian Discovery" (PP,11) weerspiegelt het "Winning of the Mambrino's Helmet". Meneer Pickwick ziet een steen met een inscriptie, koopt hem omdat op de steen deze letters staan: "BILST UM PSHI S.M. ARK", wat volgens hem een gewichtige ontdekking inhoudt. Geleerde genootschappen beginnen te speculeren over de betekenis van de letters, zonder enig succes. De man die de steen verkocht, verzekert dat hij degene is die de inscriptie had uitgehouwen, met de bedoeling te schrijven: "BILL STUMPS, HIS MARK", maar "tot op de dag van vandaag blijft de steen een onleesbaar monument van de grootheid van meneer Pickwick" (PP, einde 11).

In de aflevering van Cervantes (DQ,I,XXI;XLV) ziet Don Quichot een man die, naar hij zich voorstelt, de beroemde helm van Mambrino draagt. (Het is eigenlijk een koperen wasbak van een kapper. Dat beschermt de kapper momenteel tegen de regen.) Meegesleept door zijn gekte, krijgt Don Quichot met geweld de "helm". Het object wordt uitvoerig besproken, met gevechten die volgen. De kapper van wie de "bassin-helm" was afgenomen, verzekert dat het gewoon zijn wastafel is, die hij nodig heeft voor zijn beroep. Toch "in de verbeelding van Don Quichot blijft het bassin een helm" (DQ,I,XLV,408).

De overeenkomst tussen de "Ontdekking" van de heer Pickwick en de "Winning of the helmet" is duidelijk. De verliefdheid van een amateur-antiquair loopt parallel met de afleiding van Don Quichot.

The Antiquarian van Scott bevat een soortgelijke aflevering: Oldbuck ruilt goede velden in voor een stuk slechte grond (het toneel van een historisch conflict), ontdekt in de grond een steen met letters erop en kent ze de betekenis toe die hij wenst. Later weet Oldbuck dat hij een fout heeft gemaakt. Hij is geen dwaas, maar een bedrieger, en verwent Ochiltree (de onthuller van de echte aanwijzing voor de inscriptie) om hem het zwijgen op te leggen.

Dickens' "Discovery" zou Scott kunnen imiteren. Maar het lijkt erop dat de aflevering van Cervantes hier het model is. In *Pickwick* en *Don Quixote* worden de dubieuze objecten plotseling ontdekt en meteen weggenomen, de identiteit ervan wordt grotendeels betwist en elke bezitter verwerpt de voor de hand liggende interpretatie, die zijn dwaasheid volledig onthult, zoals beide auteurs wilden. Niets hiervan komt voor in het verhaal van Scott. Mogelijk heeft Dickens, om antiquairs belachelijk te maken, de steen "geleend" van Scott's Antiquarian, die precies herinnert aan Cervantes, want vier pagina's voordat Oldbucks verhaal in zijn roman verschijnt, vertelt Scott ons dat Don Quichot maïsland verkocht om ridderboeken te kopen (DQ, begin van pt.I) net zo'n slecht koopje als dat van Oldbuck.

Chesterton brengt meneer Pickwick niet in verband met Don Quichot, maar merkt op "hoe geschikt hij was om dames te redden, om tirannen te trotseren". Een van die heldendaden is de aflevering van Boarding-School (PP,16), de poging om het ware karakter van Jingle bloot te leggen die, zo beweert Job, gaat weglopen met een jonge erfgename, de leerling van een kostschool. De onschuldige goedgelovigheid van de heer Pickwick en de resultaten van zijn betrokkenheid bij de denkbeeldige vlucht lopen parallel met veel van Don Quichots onrechtmatige hersteldaden: de bevrijding van de galeislaven (DQ,I, XXII); de verdediging van een jongen tegen een geseling, wat de ellende van de jongen vergroot (DQ,I,IV); Enz.

Tussen het picareske paar Jingle-Trotter en het paar Mr Pickwick-Weller is er een antagonisme gaande met wisselende resultaten. Mr Pickwick, bijgestaan door Sam, helpt bij de achtervolging van Jingle, die is weggelopen met de misleide Miss Wardle (PP,9,10). In de aflevering van Boarding School worden meneer Pickwick en Sam belachelijk gemaakt door het stel schurken. En in Ipswich worden Jingle (die van naam is veranderd) en Job ontmaskerd door de heer Pickwick en Sam, en als bedriegers uit de heer Nupkins gezet (PP,25). Het echtpaar Don Quixote-Sancho blijkt ook hun vijandige tegenhanger te hebben: Sampson Carrasco en zijn bediende Tomé Cecial. Net als Jingle verandert Sampson zijn naam en wordt hij, vechtend met Don Quichot, verslagen in een eerste ontmoeting (DQ, II, XIV; XV), maar hij verslaat Don Quichot in een tweede steekspel (DQ, II, LXIV). Aan het einde van de romans verdwijnt de vijandschap door daden van vrijgevigheid: Jingle en Trotter sluiten vriendschap met meneer Pickwick en worden bevrijd uit de gevangenis en ellende; en het blijkt dat Sampson, de vermeende tegenstander van Don Quichot, zich had ingespannen om de ridder weg te houden van ontberingen die voortkwamen uit zijn ridderlijke manie. Bij elke gelegenheid overwint het goede het kwade.

We zien ook overeenkomsten tussen andere afleveringen in de boeken. Sommigen van hen worden hier beschreven:

Er is een verrassende samenloop van omstandigheden: in elke roman zien we de twee bedienden in gezellig gezelschap. Dickens vertelt ons dat Sam om een pot porter en vroeg

“Trotter bracht de pot naar zijn lippen en kantelde hem zachtjes en bijna onmerkbaar in de lucht...”(PP,45).

In Don Quichot lezen we dat Tomé Cecial, de schildknaap van Sampson, een fles wijn meenam

'en hij gaf het aan Sancho, die het schuin hield, het naar zijn mond bracht en een kwartier achter elkaar naar de sterren staarde.' (DQ,II,XIII,).

Beide helden worden op wielen vervoerd: meneer Pickwick, bedwelmd door stoten en vast in slaap, wordt door zijn vrienden in een kruiwagen gedragen, opgesloten in een dorpspond en beschimpt door de menigte (PP,19). De demente Don Quichot wordt, terwijl hij vredig slaapt, in een kooi gestopt en afgevoerd in een ossenkar, omdat zijn vrienden proberen “hem van zijn waanzin te genezen” (DQ, pt. I, XLVII).

Het incident van de heer Pickwick met de “dame van middelbare leeftijd” (PP, 22), weerspiegelt de fout van Don Quichot (DQ, pt 1, XVI)) wanneer hij Maritornes op een zolderkamer ontmoet. De jaloerse minnaars van de vrouwen worden boos, nemen wraak, enz. (Dergelijke afleveringen komen vaak voor in de stripliteratuur; maar hier is een speciale gelijkenis vanwege de onschuld van de twee mannen.)

Don Quichot stemt ermee in om gered te worden van het martelaarschap dat hij van plan was te ondergaan in Sierra Morena “om roem te verwerven” (DQ,I,XXV), en in plaats daarvan heldendaden te ondernemen om een prinses te wreken op een perverse reus (DQ,I,XXIX). En meneer Pickwick, die ervoor had gekozen de rest van zijn leven in de gevangenis van een schuldenaar door te brengen in plaats van zichzelf te onteren door zich te onderwerpen aan de hebzuchtige afpersingen van Dodson en Fog (PP,34,40), doet als Don Quichot en stemt ermee in om uit Fleet te worden vrijgelaten. Gevangenis (PP,47) om mevrouw Bardell uit dat hol van ellende te redden en een paar in nood te helpen (Arabella-Winkle). Het resultaat is: net als de prinses die de ridder zou beschermen, worden mevrouw Bardell en de geliefden, na te hebben geleden onder kwade machten, gered door goedheid. In beide afleveringen (PP;47,titel) “bewijst de welwillendheid van de ridders sterker dan hun

koppigheid.

Het einde van elke roman is het einde van de avonturen van zijn held. In Pickwick hebben we wat het beste bij de lezers van Dickens paste: een "happy end": de Pickwick Club bestaat niet meer; de avonturen van de held zijn voorbij en onze held is nu een oude heer, comfortabel gevestigd in Dulwich, omringd door zijn vrienden en bijgestaan door Sam, die bereid is zijn eigen hymeneale neigingen op te offeren en zich te onderwerpen aan een mogelijk lang celibaat, om zijn meester bij te wonen tot zijn sterfdag. De held van Cervantes is verslagen door Sampson Carrasco en vanwege een eerdere plechtige belofte zijn zijn heldendaden met geweld voorbij. Thuis, gegrepen door koorts, nadat hij zijn quichotische carrière had afgewezen, is hij nu Alonso Quixano "die gek was maar nu gezond is" (DQ.pt. II, LXXIV). Sancho is klaar om zijn huiselijke vrede op te offeren en met zijn meester de velden in te gaan, beiden werden herders zoals ze hadden gepland. Maar het oordeel van Don Quichot is nu duidelijk. Als een oude Spaanse "hidalgo" vraagt hij om een priester en wordt getroost door Sancho en zijn andere vrienden.

Op de laatste pagina van het werk van Dickens wordt ons verteld dat "Meneer Pickwick nu enigszins zwak is", en de laatste woorden van de auteur stellen dat er tussen Sam en zijn meester "een gestage en wederzijdse band bestaat waaraan niets anders dan de dood een einde zal maken". We kunnen concluderen dat de feitelijk voorgestelde eindes van de romans in wezen hetzelfde zijn.

Algemene kenmerken die de boeken gemeen hebben

Het zijn grote boeken, met gelijkaardige gestructureerde titels:

EL INGENIOSO HIDALGO DON QUIJOTE de la MANCHA

DE POSTUME PAPIEREN van de PICKWICK CLUB

Cervantes beweert niet de vader van Don Quichot te zijn (Reed, p.28) maar zijn "stiefvader", door de periodieke fictie van de Arabische historicus Cide Hamete Benengeli te gebruiken. Het doel van Dickens is om te profiteren van de transacties van de club. Beide auteurs noemen nog andere kleinere bronnen: de archieven van La Mancha, een vertaling van een Arabisch manuscript; De memo's van Mr Pickwick en zijn vrienden. Veel hoofdstuktitels zijn typisch humoristisch. De lezer is welkom om de hoofdstuktitels van Dickens en Cervantes door te nemen en zelf te oordelen over hun opvallende overeenkomsten. Van de werken van Dickens is Pickwick bijna de enige met verzen en veel tussengevoegde verhalen, soms saai of vernederend het hele werk, en, zoals in Don Quichot, met zowel tragedie als komedie. In beide boeken vinden we honderden uiteenlopende karakters en humoristische maatschappijkritiek. Het leven van het Victoriaanse Engeland en Spanje geregeerd door Filips II en III, stroomt als een waarheidsgetrouw beeld. Rekening houdend met het tijdsverloop van bijna twee eeuwen zijn er overeenkomsten in literaire kwaliteiten, zoals briljante voorbeelden van satirisch-komisch-episch proza. Noch Don Quichot noch Pickwick zijn romans in strikte zin: hun vormloosheid is duidelijk.

Beide werken waren buitengewoon succesvol en maakten hun auteurs meteen populair. Cervantes, oversteeg zijn aanvankelijke doel (het belachelijk maken van ridderromans) en creëerde het patroon van de roman van het gewone leven en de gewoonten. Dickens, de ongeëvenaarde schilder van de Engelse samenleving en manieren, aangesteld om boekdruk te leveren voor een reeks platen die de ongelukken van cockney-sporters uitbeelden, gaf de grappigste van alle grappige, niet onfatsoenlijke boeken uit, de meest gelezen humoristische roman ter wereld, en een werk "met een held en een fictie die net zo verschillend zijn van de rest van Dickens' creaties als Don Quichot uit de romans van Cervantes.

Woorden uit de romans werden universeel: Pikwickian, Quixotic, Wellerism, Welleresque, Dulcinea, Maritornes, Rocinante.

Cervantes, al een oude man, maakte een einde aan zijn Don Quichot met twee alinea's waarin deze regels staan:

“En zei Cide Hamete tegen zijn pen: Hier zul je rusten, hangend aan deze pijnbank...je zult daar eeuwenlang leven...laat Don Quichots vermoeide en vervormende botten in het graf rusten... Ik zal trots en tevreden zijn de eerste auteur te zijn geweest die het genoeg heeft gehad getuige te zijn van het effect van zijn eigen schrijven” (DQ,II,LXXIV).

Dickens, die het gevoel had dat hij iets groters bereikte dan hij had beoogd, schreef aan zijn uitgevers op 1 november 1836, toen er nog maar zeven maanden waren verstreken sinds het verschijnen van het eerste nummer van Pickwick:

“Als ik honderd jaar zou leven en in elk daarvan boomromans zou schrijven, zou ik nooit zo trots zijn op een van hen als op Pickwick, die het gevoel heeft dat het zijn eigen weg heeft gevonden, en huppelend, zoals ik Ik moet toegeven dat ik hoop dat lang nadat mijn hand is verdord als de pen die hij vasthield, Pickwick op menig stoffige plank zal worden gevonden met veel beter werk”.

(Het lijkt erop dat er een zekere verwantschap is tussen deze twee fragmenten die de romans benadrukken: de uitdrukkingen “leef honderd jaar”, “Ik zou nooit zo trots moeten gaan”, mijn hand is verdord als de pen die hij vasthoudt”, in de brief van Dickens, herinner me die geschreven door Cervantes aan het einde van Don Quichot: “pen ... je zult lang leven”, “Ik zal trots zijn”, “Don Quichot moe en botten vormen”).

Charles Dickens was te bescheiden. Hij had nauwelijks kunnen dromen dat hij de komende jaren door Philip Collins zou worden gevierd met woorden als deze:

“Dickens en Shakespeare zijn de twee unieke populaire klassiekers die Engeland aan de wereld heeft gegeven, en ze lijken op elkaar omdat ze niet worden herinnerd voor één meesterwerk (zoals Dante, Cervantes of Milton zijn) maar voor een creatieve wereld, een project van werken bevolkt door een grote verscheidenheid aan figuren in situaties variërend van somber tot kluchtig.” (“Encyclopaedia Britannica”, 1974, deel 5, p. 711)

Bibliografy

Ackcroyd, P.. Dickens. Sinclair-Stevenson. London,1990.

Allen, W. The English Novel. Penguin Books, 1954, repr. 1975, p.56.

Butt and Tillotson. Dickens at Work. Methuen, 1957, p. 58. Besides the significant comment on Dickens' cuttings, gives sources of welleresque sayings: Marriat, Beazley's The Boarding House (1811) and Riley's The Itinerant (1817).

Carr, E.,H. Dostoevsky, 1949. Ed. 1962, pp. 159-160.

Cervantes, Miguel de. Don Quixote (Part I, Part II),translated by J.M. Cohen. Penguin,1950. Abrev. DQ. Original title: El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha. First published: Part I, 1605. Part II,

1615.

Collins, P. A.W. Encyclopaedia Britannica. Ed.1974, Vol.5, p.711, headword "Dickens, Charles".

Chesterton, G.K. Charles Dickens. Methuen,1906. Ed.1949, p.68

Dickens, Charles. The Pickwick Papers. Penguin,1975. Abrev PP. Original title: The Posthumous Papers of the Pickwick Club. First published:1836-7

Edinburg Review. Oct. 1838. "....the modern Quixote and Sancho, of Cockaine"

Forster, J.. The life of Charles Dickens. 3 vols. Everyman's Library. London, 1872-1874. Repr. Dent, 1948.

Hayward, A. The Dickens Encyclopaedia, 1924; ed. 1971. Includes all the Wellerisms in Pickwick.

Johnson, E., Charles Dickens: His Tragedy and Triumph. 2 Vols. Little, Brown, and Co. Boston, 1952. Chapter "Knight of the Joyful Countenance". Vol. one, p. 173.

Karl, Fr. A Reader's Guide to the Nineteenth Century British Novel. New York, 1975. Ch.5 "The Victorian Quixote"

Metropolitan Magazine. In 1837 called Mr Pickwick "the successor to Don Quixote....the cockney Quixote of the nineteenth Century".

Patten, R. L. ELH. Sept.,1967 "The Art of Pickwick's Interpolated Tales", pp. 349-366. "...Dickens knew Don Quixote almost by heart and could not fail to have absorbed Cervantes' techniques along with his literary structures". "Pickwick was a philosopher and philosophers are only men in armour", a possible allusion to Don Quixote"

Pérez de Ayala, R.. Principios de la novela. Madrid 1958.

Potau, M, Notes on Parallels between, The Pickwick Papers and Don Quixote, Dickens Quarterly, Vol. X, n 2, 1993.

Potau, M. Influjos Cervantinos en el Pickwick de Dickens, Anales Cervantinos, XXXII, 1994, p. 169.

Reed, . L. An Exemplary History. The Quixotic versus the Picaresque. The University of Chicago Press, 1981, pp.168-9.

Rogers, P. Nineteenth Century Fiction, 1972. Chapter "Mr Pickwick's Innocence", pp. 21-23.

Scott, Sir Walter. The Antiquary. Dent. London, 1969. Ch. 4.

Simmons E. J. Dostoevsky: The Making of a Novelist. 1950; repr. 1962; p 199.

Welsh, A.. Nineteenth Century Fiction, University California Press, June, 1967. Ch. "Waverley, Pickwick and Don Quixote".

Welsh, A.: Reflections on the Hero as Quixote. Princeton University Press, 1981,

Westminster Review, July, 1837. (Wellerisms from life.)

Bron

<https://web.archive.org/web/20101121015222/http://personales.ya.com/quijotepickwick/English.html>

From:
<https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/> - **Sasteren-Wiki**

Permanent link:
https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/sasteren/auteurs/charles_dickens/donquichottevspickwick

Last update: **2025/07/31 17:56**

